

Natuurwandeling door het Steinse Groen

Uit de serie

Groenwandelingen in Gouda

5

Natuurwandeling door het **Steinse Groen**

Uit de serie
Groenwandelingen in Gouda

colofon

tekst: Cyclus **lay-out:** Studio Steenberghe **foto's:** A.J.N. van Kleinwee
druk: drukkerij Twigt bv, Waddinxveen **uitgave:** Cyclus en gemeente Gouda

Langgerekt en veel te zien

Het Steinse Groen ligt aan de oostzijde van Gouda ingeklemd tussen de spoorlijn Gouda-Woerden en de Steinsedijk. Het is een langgerekte strook van ongeveer 200 meter breed bij een lengte van 1250 meter. Het gebied vormt een overgang tussen de woonwijk Goverwelle en het polderland.

De wandelroute van dit boekje is uitgezet langs de fiets-, wandel- en graspaden. Er kan zelfs een tochtje met een trekpuntje over een sloot worden gewaagd. Voor wie dit niet durft kan een verkorte route gevolgd worden. Met behulp van de routebeschrijving en de plattegrond achter in dit boekje wijst zich dat vanzelf.

De wandeling begint en eindigt bij de hoofdingang van het Steinse groen en ligt in de bocht van de Voorwillenseweg / Willensgade.

Veel wandelplezier.

Een gedetailleerde plattegrond met routeaanduiding vindt u achter in het boekje. Tijdens het lopen van de wandeling kunt u dan goed zien waar u zich bevindt.

1e druk mei 1997

gewijzigde versie: 1999

geheel herziene versie: maart 2007

Leerlingen helpen met hooien 8

Fietspad door het Steinse Groen 13

Grutto 11

Dagpauwoog 16

inhoud

Historie en landschap	4
Percelen en gebruikers	6
Beheer	8
<hr/>	
BEGIN ROUTEBESCHRIJVING	10
Trapveld en natuurspeeltuin	10
Land van scheer	11
De rietoever	12
Het fietspad	13
Schiereiland van de vleugelnoot	14
De Tiendweg	15
Het hooiland	15
Vlinders en moerasplanten	16
Veeroosters	17
Schraalgrasland de Voorboezem	17
Elzen en fluitenkruid	18
<hr/>	
Register planten-, bomen- en diernamen	19
Plattegrond	20

Historie en landschap

Tijdens de Nationale Boomfeestdag in maart 1983 werd een begin gemaakt met de groenaanleg van het Steinse Groen. Leerlingen van verschillende Goudse basisscholen brachten beplanting aan en gaven het groengebied een eerste aankleding.

Het Steinse Groen is aangelegd als een overgangsgebied tussen de toen nog te bouwen stadswijk Goverwelle en het landelijk gebied van de gemeente Vlist. Het Steinse Groen ligt in een deel van de polder Stein, en ontleent hieraan zijn naam.

Het oorspronkelijke landschap van deze polder is al vroeg in cultuur gebracht. In het veenweidegebied rondom Gouda nam, net als in andere veengebieden, door de groei van de bevolking de behoefte aan landbouwgebied omstreeks het jaar 1000 toe. In die tijd was de vrije ontginning van de makkelijk toegankelijke gebieden aan de rivier, zoals bijvoorbeeld het 'Landt van Steyn', niet meer toereikend en begon men het minder toegankelijke achterland te ontginnen. Onder leiding van de bisschop van Utrecht werd het achterland in stroken van ongeveer 14 hectare uitgegeven, de zogenoemde 'cope'. Het gebied van de Reeuwijkse plassen is zo'n cope-ontginning geweest. De polder Stein, weliswaar geen cope-ontginning, vertoont overeenkomsten. Gebieden als deze zijn in stroken ontgonnen om te zorgen voor een goede afwatering van het natte veengebied.

Molens

Naast een belangrijke functie als landbouwgebied had het deel vanaf de Tiendweg tot aan de Steinsedijk ook een boezemfunctie. Wanneer de Hollandsche IJssel extreem hoge waterstanden bereikte, werd het water opgeslagen in deze boezem en pas later met behulp van molens, (* zie plattegrond achterin), weggepompt. Deze boezem bevond zich tussen de West- en

Oostboezemkade. Op de oude topografische kaarten is te zien dat er omstreeks 1800 een molen, genaamd "Hooge Watermolen", op de Voorboezem heeft gestaan. Omstreeks 1670 hebben er twee molens, "Lage Watermolens", op de Oostboezemkade gestaan. Zodra dit grasland niet langer onder water stond, werd het door Polder Stein onder de omwonende boeren verpacht. Sommige kavels werden voor zes jaar verpacht en van andere kavels werd het gewas twee keer per jaar bij opbod verkocht. Omdat er vaak meer gegadigden waren werden de kavels verloot. De boer die het vruchtgebruik genoot, moest in het najaar ook het slootwerk verrichten. Vaak werd het grasland alleen maar gemaaid door de winnende boer. Bemesten liet hij meestal

Reukgras.

achterwege want dat zou voor hem toch geen winst opleveren, omdat hij maar één jaar het gebruiksrecht had. De mest kon hij beter op zijn eigen land uitrijden. Er ontstonden hierdoor graslanden met een arme bodem. Deze schrale graslanden waren rijk aan verschillende soorten wilde planten.

Door gericht beheer vanaf 1983 zijn deze schrale graslanden weer in het Steinse Groen teruggekregen en ook, zoals u tijdens de wandeling vooral in mei en begin juni kunt zien, de bloemenrijkdom.

Kale Jonker.

Percelen en gebruikers

We gaan in dit gedeelte even terug naar de benaming van de verschillende percelen en enige gebruikers daarvan.

Viertel

Over de herkomst van de naam "Viertel" doen verschillende verhalen de ronde. Het zou een kwart kavel van een stuk land zijn, maar er wordt ook beweerd dat het een stuk land zonder greppel is. Loopt er namelijk wel een greppel door, dan krijg je twee "Viertels".

Tussen stoepviertel en lange viertels

Tussen deze kavels lag nog particulier land van Hoogeveen en van Van Dam. Wilden de pachters nu van de Stoepviertel naar de Lange Viertels, dan moesten zij over particulier land. Polderschap Stein had Hoogeveen en Van Dam echter verplicht overpad te verlenen. Zodoende lagen er ook drie dammen, waarvan er nog één over is.

Morgenskampje

Deze benaming heeft men gegeven omdat het kampje in één morgen kon worden geploegd.

Het Grote lot

Het Grote Lot werd soms in tweeën verloot of voor zes jaar verpacht. Werd je hiervoor ingeloot dan had je geluk, want het is qua oppervlakte het grootste stuk land. "Een lot uit de loterij dus", vandaar ook de naam Grote Lot.

Voorboezem

De Voorboezem werd apart verloot. Niemand voelde zich verantwoordelijk voor dit stuk weiland; zodoende is dit land bijna nooit bemest. Dit land is daarom behoorlijk schraal en is daarvoor ook zeer bloemrijk.

Meneer van Dam

Hij was boer en tevens machinist op het gemaal Stein en als wederdienst, omdat hij bijna geen grond bezat, werden de Schrale en de Westboezemkade voor twaalf jaar aan hem verpacht. Het maaien langs de Steinsedijk en het visrecht behoorden ook aan hem toe.

Habbe Jansen

Er was zo rond 31 augustus 1954, toen nog Koninginnedag, enorm veel regen gevallen. Niemand van de boeren had zin om een kavel te pachten. Meestal had de tweede snee hooi toch niet zo'n grote opbrengst en nu met al die nattig-

heid zeker niet. Boer Jansen waagde het erop, want hij kon best nog wat hooi gebruiken. En menig boer uit de omgeving zal het zich nog herinneren, het weer sloeg om en hij had het beste hooi van allemaal.

Het gemaal Stein

Het gemaal bevindt zich bij de dijk aan het einde van het Steinse Groen (zie ook de plattegrond achterin). Hij is gebouwd in 1893 en was oorspronkelijk een stoomgemaal. Nu is het een elektrisch gemaal. Het gemaal Stein heeft zijn hoofdfunctie verloren door het nieuwe gemaal bij Hekendorp.

Het gemaal Stein.

Beheer

Sinds begin jaren 80 beheert de gemeente Gouda grote delen van het openbaar groen op een natuurlijke manier. Ook in het Steinse Groen is dit het geval. Om naast natuurontwikkeling ook recreatie mogelijk te maken, is in het Steinse Groen gekozen voor een indeling in zones. Bij de hoofdingang aan de Voorwillensweg zijn recreatie voorzieningen aangelegd, bestaande uit een trapveld en een natuurspeeltuin. Verder is het groengebied ingericht voor natuurontwikkeling.

Vanaf de fiets- en wandelpaden kan men met name in mei en juni genieten van de bloemrijke graslanden. Bloemrijk door het gerichte beheer van deze graslanden in het Steinse Groen. Uiteraard worden deze graslanden niet bemest. Slechts tweemaal per jaar worden de graslanden gemaaid (halverwege juni en halverwege september), de oeverranden worden gefaseerd in september gemaaid. Er blijven in het gebied niet gemaaide oeverranden staan. Deze niet gemaaide oeverranden bieden verschillende dieren een overwinteringsplek. Na het maaien blijft het maaisel ongeveer een week liggen om te drogen en om de planten de kans te geven hun laatste zaden te laten vallen. Daarna wordt het van het land gehaald. Door de afvoer van het maaisel verarmt de bodem en kunnen in de graslanden en oevers meer plantensoorten groeien. Bij het hooien van een aantal schrale graslanden worden al vele jaren leerlingen van basisscholen uit Goverwelle betrokken. Om de kinderen zo te betrekken bij natuur in hun eigen omgeving.

De bloeiende schrale graslanden in mei en juni geven het gevoel dat men in vroeger tijden rondloopt, toen de meeste van deze planten veel voorkwamen. Een aantal graslandpercelen aan de voet van de Steinsedijk wordt wel bemest. Dit is een bewuste keuze geweest. Er is voor geko-

zen dit gedeelte niet met bomen en struiken te beplanten, maar het open veenweidegebied te handhaven en te laten begrazen door koeien en schapen. Met een boer uit de omgeving zijn beheerafspraken gemaakt over het tijdstip van begrazen, het aantal dieren en de bemesting met stalmest.

Beplantingsplan

Naast het beheer van de graslanden is er ook een beplantingsplan gemaakt voor het snoeien van de knotbomen, hakhout en de struiken in het Steinse Groen.

Elzen hakhout.

Leerlingen van basisscholen uit Goverwelle helpen met hooien.

Ieder jaar wordt een ander gedeelte hakhout gesnoeid, zodat het groen gebied nooit een kale indruk maakt. Hierdoor ontstaat een variatie in de leeftijd van het hakhout. Het snoeihout wordt, waar dat kan, zoveel mogelijk in het plantvak opgestapeld als vogelrill en biedt vogels en kleine zoogdieren nest- en schuilgelegenheid, paddestoelen zorgen voor de vertering van het snoeihout.

Bij de aanleg van de plantvakken is een systeem van wijkers en blijvers opgezet. De bedoeling is dat de bomen en planten elkaar een handje helpen. Na een aantal jaren worden bepaalde soorten (wijkers) weggehaald. De andere (blijvers) krijgen zo de kans verder te groeien. Zo krijgt de beplanting van het Steinse Groen een natuurlijk en gevarieerd aanzien.

Tijdens de wandeling zult u een aantal specifieke plantensoorten tegenkomen.

DE ROUTEBESCHRIJVING

De wandeling begint en eindigt bij de hoofdingang van het Steinse Groen en deze ligt in de bocht van de Voorwillensweg/Willenskade. Wanneer

Zie ook de
routekaart
achter in
dit boekje.

1 Trapveld en natuurspeeltuin

Wanneer u het Steinse Groen aan de Voorwillensweg binnenkomt ziet u, voorbij de kastanjabomen bij de ingang, rechts een halfverhard trapveld en links de natuurspeeltuin.

Om het gebied verderop in het park rust te geven, is alle intensieve recreatie bij de hoofdingang geconcentreerd. Toch kunt u ook hier al van de natuur genieten. In het voorjaar horen we uit de bosschages verschillende vogels zingen, ieder met zijn eigen lied.

Luistert u hier maar eens naar de verschillen.

In de herfst zijn er verschillende soorten paddestoelen te vinden in de randen van de groenstroken en op het oude snoeihout wat is achter gebleven, zoals het elfenbankje en geweizwammen.

Elfenbankje.

Geweizwam.

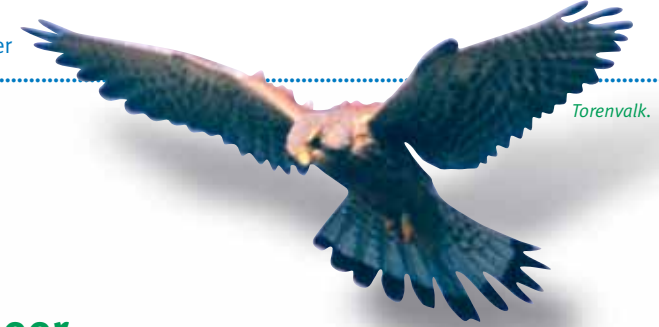

Kastanjabloesem.

we het Steinse Groen aan de Voorwillensweg binnenkomen, zien we voorbij de kastanjabomen bij de ingang rechts een halfverhard trapveld en links de natuurspeeltuin.

Wanneer we de speelvelden achter

ons laten en over het bruggetje bij een T-splitsing komen, gaan we naar links. Hier gaan we dan over het bruggetje aan onze rechterhand en zo komen we op het Land van Scheer.

Torenvalk.

2 Land van Scheer

Dit schrale grasland is als enig grasland voor het publiek toegankelijk. Langs het graspad komt u een aantal specifieke soorten van schraalgraslanden tegen, zoals reukgras, echte koekoeksbloem, scherpe boterbloem en langs de slootranden de dotterbloem, en een distelachtige de kale jonker.

Vanuit dit grasland kunnen we prachtig de polder overzien en kijken naar de verschillende weidevogels als kievit en grutto, maar soms horen we nog eerder hun roep over de polder. Aan het begin van dit pad over het bruggetje ziet u links in het beplantingsvak een grote nestkast; hierin kan de torenvalk broeden.

Al verschillende jaren heeft de torenvalk in het Steinse Groen jongen voortgebracht.

Echte koekoeksbloem.

Grutto.

 Aan het einde van het graspad van dit schraalgrasland komt u bij een bruggetje en vanaf hier volgt u het schelpenpad. Bij de splitsing gaat u **rechtsaf** en kunt u met het trekpontje de sloot oversteken. (Als u dit liever niet doet kunt u bij de splitsing **linksaf** en bij de verharde weg

linksaf de route weer vervolgen. Vervolg de routebeschrijving op pagina 12). Na het pontje steek u het bruggetje over en vervolgt u het schelpenpad. Aan het einde van het beplantingsvak met braamstruweel zien we **een rietoever**. Als we hier verder lopen gaan we **linksaf** en komen zo

uit bij het verharde **fietspad**. Hier gaan we **linksaf** en blijven op dit fietspad lopen.

Rietgors.

③ De rietoever

 Deze rietoever is aangelegd om rietvogels als **kleine karekiet** en **rietgors** weer een plekje in het gebied te geven.

Karekiet.

 In dit half open landschap is ook de **fitis** een veelvoorkomende zomervogel. Begin april arriveert de fitis vanuit Afrika waar het vogeltje heeft overwinterd, om hier in de zomermaanden een nestje te bouwen en jongen

groot te brengen. U zult hem niet snel zien tussen de struiken, maar als u goed luistert, kunt u zijn weemoedige zang, een dalend liedje van zachte, vloeiende tonen horen.

Fitis.

④ Het fietspad

Dit (fiets)pad loopt langs de buitenrand van het Steinse Groen. Langs dit pad staan twee soorten bomen.

 In het begin komen we de **Canadese populier** tegen die verder langs het pad overgaan in iepen. Aan een aantal **iepen** hangen kastjes waar vleermuizen in

de zomerperiode de dag kunnen door brengen, om tegen de schemer te ontwaken en langs de bomen opzoek te gaan naar insecten.

De vruchtjes van de iep. Het blad van de iep is te herkennen aan de scheve bladvoet.

Na een hele tijd dit (fiets)pad gevolgd te hebben zien we aan de rechterkant een groot open water met het **schiereiland van vleugelnoten**. Als we nog wat verder **recht door** lopen en over de brug gaan, dan komen we op een pad dat

dwars door het Steinse Groen loopt, dit is **de Tiendweg**. Aan de overkant van deze weg zien we, schuin rechts, een groot hek. Hier kunt u over **'het hooiland'** uitkijken.

5 Schiereiland van de vleugelnoot

In dit beboste schiereiland van **vleugelnoten** is het goed mogelijk dat u de **tjiftjaf** hoort.

Zijn zang verradt hem onmiddellijk, een twee tonen zang, een hoog tjif en een lager tjaf, worden in willekeurige volgorde herhaald. De tjiftjaf, anders dan de fitis, zingt graag hoog in een boom.

De overhangende takken van de vleugelnoot boven het water geeft de **ijsvogel** de mogelijkheid om hier zijn geliefde prooi "visjes" te vangen.

De lange vruchten van de vleugelnoot.

Tjiftjaf.

6 De Tiendweg

De naam **Tiendweg** heeft verschillende verklaringen. Het kan een verbastering zijn van tiehen of trekken; het zou dan een trekweg of jaagpad kunnen zijn geweest.

Een andere verklaring is de vroegere tiendbetaling. Een tiende van de oogst moest door de boer aan de kerk worden afgedragen. Het is in ieder geval zeker een oude verbindingsweg van Gouda naar Oudewater, die vanaf de Markt in het centrum van Gouda

langs de Korte en Lange Tiendeweg, de Karnemelksloot en de Voorwillenseweg is te volgen. Ook is de Tiendweg de route van de boer die op deze manier op zijn land kan komen.

7 Het hooiland

Bij het grote hek kunt u over het **schraalgrasland** uitkijken. Naast het specifieke schraalgrasland, soorten die we al tegen gekomen zijn in het "land van Scheer", valt hier de **rood gekleurde veldzuring** goed op.

Iets verder in het grasland langs de oude vochtige greppels wuiven de witte aren van het **veenpluis**. Wanneer dit grasland in de 2de week van juni gemaaid wordt en het gras te drogen heeft gelegen, helpen leerlingen van basisscholen uit Goverwelle mee met hooien. Alle diertjes die ze tegenkomen onder het hooi worden verzameld en later beter bekeken en besproken om zo meer te weten over wat er leeft in de eigen omgeving. Voorin ziet u een de kikkerpoel. Deze poel is speciaal gegraven voor **kikkers**, **padden** en **salamanders** om er in het voorjaar hun eieren af te zetten. Deze kikkerpoel heeft een flauwe oeverrand, zodat de dieren makkelijk in en uit de poel kunnen komen.

Het grasland met op de voorgrond veenpluis.

Bruine kikker.

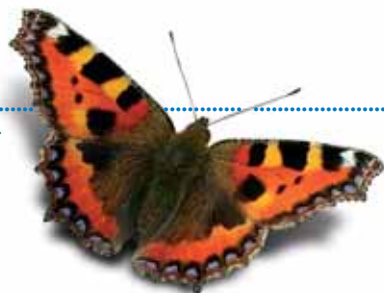

Veldzuring.

 We vervolgen onze weg door **rechtdoor** te lopen. We komen zo in een gebied met veel **vinders en moerasplanten**. Aan het einde van dit pad kunt u uitkijken over de begraasde graslanden. In het pad ziet u **veeroosters**. Hier gaan we naar **rechts**. Als we iets doorlopen hebben we aan onze linker-

hand **het schraalgrasland de Voorboezem**.

Kleine vos.

8 Vlinders en moerasplanten

Langs de sloot- en bosplantsoenranden van dit pad zijn stroken met ruigtekruiden te zien, die misschien op het eerste gezicht aan slecht onderhoud doen denken. Deze randen zijn ideaal voor vlinders.

Dagpauwoog.

Vlinders eisen een aantal zaken zoals warmte, nectarplanten om van te leven en waardplanten om de eitjes op af te zetten.

De vele brandnetels die in deze randen van het bosplantsoen groeien zijn voor de **atalanta**, **kleine vos** en de **dagpauwoog** van levensbelang. Zij leggen alleen op de bladeren van de brandnetel hun eitjes. Uit de bloeiende planten langs de slootrand halen de vlinders de

nectar om van te leven. Omdat langs de smalle slootjes weinig of geen begroeiing kan groeien, vanuit het oogpunt van waterafvoer, zijn er op een aantal plekken langs de sloot nissen gegraven. Hier heeft de moerasbegroeiing mogelijkheden volledig uit te groeien, zelfs in de winter blijven in deze nissen de dorre uitgebloeide stengels van de moerasplanten staan als beschutting voor de dieren.

Atalanta.

9 Veeroosters

Deze percelen grasland, waar u nu overheen kijkt, worden begraasd met koeien en/of schapen en er wordt regelmatig stalmest op uitgereden.

In het fietspad zijn twee veeroosters geplaatst één aan de onderkant van de Steinse dijk en de tweede op de plek waar u nu staat. Deze veeroosters moeten voorkomen dat, als het vee uitbreekt, ze niet de dijk op lopen of verder het gebied ingaan met alle gevolgen van dien.

Het is de moeite waard eens een kijkje te nemen in het veerooster. Kleine dieren zoals muizen, kikkers en padden die erin vallen kunnen er makkelijk weer uitkomen door de speciale aangebrachte betonrand die naar boven loopt.

10 Schraalgrasland de Voorboezem

Hier kunt u duidelijk het onderscheid zien tussen de bemeste graslanden en de niet bemeste schraalgraslanden.

Scherpe boterbloem.

Pinksterbloem.

Witbol.

Het schraalgrasland “de voorboezem” is rijk aan **boterbloemen**, **dotterbloemen**, **pinksterbloem**, **echte koekoeksbloemen** en verschillende soorten grassen als **witbol**. De bemeste graslanden hebben veel minder variatie in plantensoorten en een diep groene kleur.

 We vervolgen onze weg en gaan over het bruggetje direct **rechtsaf**. Langs dit pad langs de buitenrand van de wijk Goverwelle staan langs de slootrand veel **elzen en fluitenkruid**.

Als we het pad in zijn geheel uitlopen komen we weer bij de ingang van het Steinse Groen uit,

waar we de wandeling begonnen zijn. We hopen dat u een bijzondere wandeling heeft gehad en wellicht tot een volgende keer in het Steinse Groen.

11 Elzen en fluitenkruid

Het pad terug naar de hoofdingang loopt langs de buitenrand van de wijk Goverwelle. Langs de slootrand staat hier het elzenhakhout.

 Deze **elzen** worden om de drie tot vijf jaar gesnoeid. De jonge uitlopende takken vormen dan weer een natuurlijke afscheiding tussen het Steinse Groen en de wijk Goverwelle.

 Tussen de open elzenstobbe broedt graag de **wilde eend**.

 In het voorjaar april/mei bloeit langs dit pad uitbundig het **fluitenkruid**.

Fluitenkruid.

Wilde eend.

Register van planten-, bomen- en dierennamen

nederlandse naam	blz.	nederlandse naam	blz.
bomen en planten		dieren	
boterbloem, scherpe	17	atalanta	16
dotterbloem	11	dagpauwoog	16
elfenbankje	10	eend wilde	18
els, zwarte	18	fitis	12
fluitenkruid	18	grutto	11
geweizwam	11	karekiet, kleine	12
iep	13	kikker, bruine	15
kale jonker	6	rietgors	12
kastanje	10	torenvalk	11
koekoeksbloem, echte	11	tjiftjaf	14
pinksterbloem	17	vos kleine	16
populier, Canadese	13	ijsvogel	14
reukgras	5		
veenpluis	15		
veldzuring	15		
vleugelnoot	14		
witbol	17		

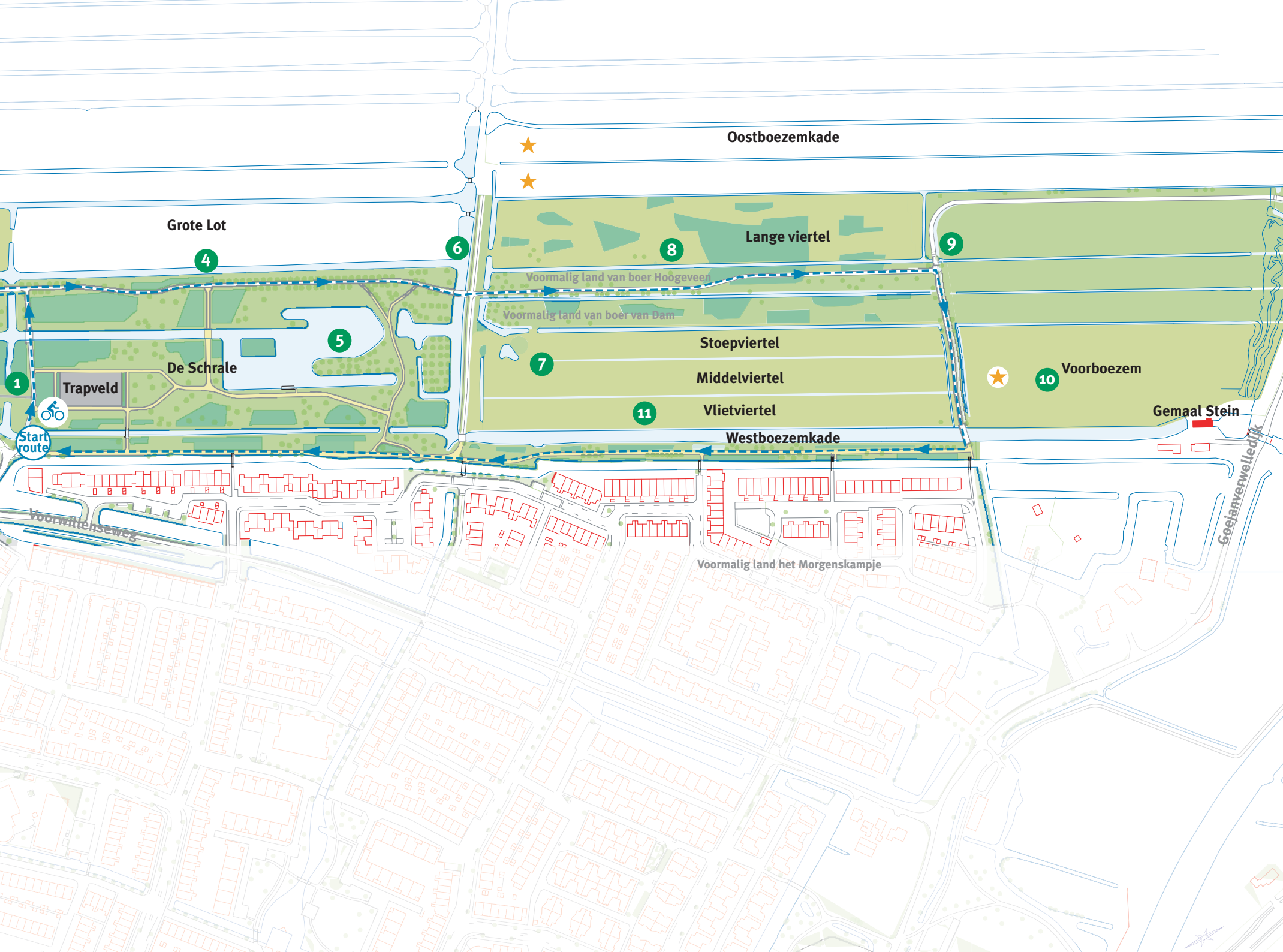

Plattegrond Steinse Groen

Op de plattegrond is de start van de route aangegeven. De stippelijijn met de pijltjes geeft aan hoe u kunt lopen. De hoofdroute is in het blauw. U kunt de route inkorten en zo het kleine pontje overslaan met de rode route.

Hieronder de numerieke volgorde van de groenplekjes die beschreven zijn.

	pagina		pagina
1	Trapveld en natuurspeeltuin	7	Het hooiland
2	Land van Scheer	8	Vlinders en moerasplanten
3	De rietoever	9	Veeroosters
4	Het fietspad	10	Schraalgrasland de Voorboezem
5	Schiereiland van de vleugelnoot	11	Elzen en fluitenkruid
6	De Tiendweg	12	
		13	
		14	
		15	
		16	
		17	
		18	

Oostboezemkade

Grote Lot

Lange viertel

De Schrale

Stoepviertel

Voorboezem

Trapveld

Middelviertel

Gemaal Stein

Westboezemkade

Goejanvervelledijk

Voormalig land het Morgenskampje

Voorwiltenseweg

Voormalig land van boer Hoogeveen

Voormalig land van boer van Dam

Start route

4

6

8

9

5

7

10

1

11

Zelf waargenomen
planten

Zelf waargenomen
bomen / struiken / paddestoelen

Zelf waargenomen
vogels / dagvlinders / dieren

GEBRUIKTE ICONEN

 Beschrijving wandelroute

 Fietsenstalling

 Beschreven plekje

 Planten/bloemen

 Bomen

 Paddestoelen

 Vogels

 Vlinders

 Pontje

 Standplaats voormalige molens

Het Steinse Groen ligt aan de oostzijde van Gouda en is ingeklemd tussen de spoorlijn Gouda-Woerden en de Steinsedijk. De wandelroute van dit boekje is uitgezet langs de fiets-, wandel- en graspaden. Er kan zelfs een tochtje met een trekpontje over een sloot worden gewaagd.

Veel kijk- en wandelplezier.

Dit boekje is een onderdeel van een reeks van uitgaven over de vele mooie groenplekjes en hun flora en fauna in Gouda. Deze boekjes zijn o.a. te verkrijgen bij het **Infocentrum Heempad** (Inloopmiddag elke eerste woensdag van de maand van 14.00 tot 16.00 uur. Het Heempad bevindt zich tussen de Bloemendaalseweg en de Ridder van Catsweg), bij **Cyclus** (Goudkade 23) of de gemeente Gouda (Stadswinkel, Klein Amerika 20).

Enkele andere uitgaven zijn:

- Wandeling op het Goudse Heempad (1)
- Wandeling langs groene plekjes in de Goudse binnenstad (2)
- Natuurvriendelijk tuinieren (3)
- Excursies in de Goudse groengebieden (4)
- Groenwandeling door Bloemendaal

032007/2500/W05A

Dit is een uitgave van:

